

Onkelos - Philosopher, Kabbalist, or Populist?

Guide for the Perplexed: Book 1 Chapter 36

I do not consider as an infidel one who cannot demonstrate that the corporeality of God should be negated. But I do consider as an infidel one who does not believe in its negation; and this particularly in view of the existence of the interpretation of Onkelos and of Jonathan ben Uziel, may peace be upon both of them, who cause their readers to keep away as far as possible from the belief in the corporeality of God

בראשית יח:כא	אֲרִידֵהּ נָא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעְקוּתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עֲשֹׂוּ כָּלָה וְאִם-לֹא אֵדְעָה:	אֲתַגְלִי כַעַן וְאֶדְוֹן הַכְּקִבִּילָתְהוֹן דְּעֵלֵת לְקֻדְמֵי עֲבָדוֹ...
שמות יט:כ	וַיֵּרֶד ה' עַל-הָרֹם סִינַי אֶל-רֹאשׁ הָהָר וַיִּקְרָא ה' לְמֹשֶׁה...	וְאֲתַגְלִי ה' עַל טוּרָא דְּסִינַי לְרִישׁ טוּרָא וַיִּקְרָא ה' לְמֹשֶׁה לְרִישׁ טוּרָא

בראשית פרק מז:א-ד

וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל-אֲשֶׁר-לֹו וַיָּבֹא בְּעָרָה שָׁבַע וַיִּזְבַּח זִבְחִים לֵאלֹהֵי אֲבִיו יִצְחָק: וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לְיִשְׂרָאֵל
בְּמִרְאֵת הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב וַיִּעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנְנִי: וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי הֵא-ל אֱלֹקֵי אֲבִיךָ אֶל-תִּירָא מִרְדָּה מִצְרַיִם
כִּי-לִגְוִי גָדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם אֲנֹכִי אֲרֹד עִמָּךְ מִצְרַיִם וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַּם-עֲלֶיהָ וַיֹּסֶף יִשְׂרָאֵל יְדֹו עַל-עֵינָיו:

תרגום אונקלוס

אָנָּה אֵיחֻת עִמָּךְ לְמִצְרַיִם וְאָנָּה אֶסְקֶנָּה אַף אֶסְקָא וַיֹּסֶף יִשְׂרָאֵל יְדֹוֵהּ עַל עֵינָיו:

Guide: Book 1 Chapter 27

Onkelos the Proselyte, who was thoroughly acquainted with the Hebrew and Chaldaic languages, made it his task to oppose the belief in God's corporeality. Accordingly, any expression employed in the Pentateuch in reference to God, and in any way implying corporeality, he paraphrases in consonance with the context. All expressions denoting any mode of motion, are explained by Him to mean the appearance or manifestation of a certain light that had been created [for the occasion], i.e., the Shekhinah (Divine Presence), or Providence. Thus he paraphrases "the Lord will come down" (Exod. xix. 11), "The Lord will manifest Himself"; "And God came down" (xvi. 20), "And God manifested Himself"; and does not say "And God came down"; "I will go down now and see" (Gen. xviii. 21), he paraphrases, "I will manifest myself now and see." This is his rendering [of the verb *yarad*, "he went down," when used in reference

to God] throughout his version, with the exception of the following passage, "I will go down (*ered*) with thee into Egypt" (Gen. xlv. 4), which he renders literally. A remarkable proof of this great man's talents, the excellence of his version, and the correctness of his interpretation! By this version he discloses to us an important principle as regards prophecy.

This narrative begins: "And God spake unto Israel in the visions of the night, and said, Jacob, Jacob, etc. And He said, I am God, etc., I will go down with thee into Egypt" (Gen. xlv. 2, 3). Seeing that the whole narrative is introduced as a vision of the night, Onkelos did not hesitate to translate literally the words addressed to Jacob in the nocturnal vision, and thus gave a faithful account of the occurrence. For the passage in question contains a statement of what Jacob was told, not what actually took place, as is the case in the words, "And the Lord came down upon Mount Sinai" (Exod. xix. 20). Here we have an account of what actually occurred in the physical world; the verb *yarad* is therefore paraphrased "He manifested Himself," and entirely detached from the idea of motion. Accounts of what happened in the imagination of man, I mean of what he was told, are not altered. A most remarkable distinction!

Hence you may infer that there is a great difference between a communication, designated as having been made in a dream, or a vision of the night, and a vision or a manifestation simply introduced with phrases like "And the word of the Lord came unto me, saying"; "And the Lord spake unto me, saying."

רמב"ן על התורה בראשית פרק מז פסוק א

1. וכתב הרב בפרק כז בחלק הראשון במורה הנבוכים כי תרגום "אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה" "אנא איחות עמך ואנא אסקינך" ונפלא הרב בזה על דעת אונקלוס ואמר כי אונקלוס שם כל מאודו להרחיק הגשמות בכל סיפור אשר בתורה וכל אשר ימצא מאלו השמות המורים על מין ממיני התנועה ישים ענין התנועה לכבוד נברא או לשמירה מהאל
2. ומתרגם וירד ה' (שמות יט כ) ואיתגלי ה' ארדה נא ואראה (לעיל יח כא) איתגלי כען ואיחזי ואם כן למה תרגם כאן אנא איחות
3. ופירש הרב כי בעבור שאמר בתחלת הענין ויאמר אלקים לישראל במראות הלילה לא היה קשה לאונקלוס לספר המאמר כאשר נאמר במראות הלילה כי הוא סיפור אמירה לא סיפור מעשה שהיה כי יש הפרש גדול בין מה שיאמר בחלום או במראה הלילה ובין מה שיאמר במחזה ובמראה ובין מה שיאמר בדבר מוחלט ויהי דבר ה' אלי לאמר או ויאמר ה' אלי לאמר אלו דבריו
4. וכן אמר (הרמב"ם במו"נ א מז) שהרחיק אונקלוס השמיעה בכל מקום וישים פירושה הגעת הדבר ההוא לבורא או קבול תפלה ויתרגם שמיע קדם ה' (לעיל כט לג) וקבלא אקביל קבילתיה (שמות כב כב)

5. ואם כן הדבר כדברי הרב למה יברח אונקלוס מן התנועה וירחיק השמיעה גם כן מיראתו שתורה על גשמות ולא יברח מן האמירה והדבור ולא מן הקריאה בשום מקום בין בחלום בין במראה בין במאמר מוחלט כי בכולם יתרגם ואמר ה' ומליל ה' וקרא ה' למשה והיא גם היא תורה על גשמות והיה לו לתרגם ויתאמר מן קדם ה' או ואמר יקרא דה' או ויתרעי ה' כפי הראוי בענין כמו שפירש הרב בדיבור ובאמירה (מו"נ א סד) ולמה ירחיק בשמיעה ולא ירחיק הראיה?...
6. ואמר יונתן בן עוזיאל (יחזקאל ג יב) בריך יקרא דה' מאתר בית שכינתיה ואם הכבוד הזה ירצה בו הכתוב עצם הבורא ואמתו ויהיה כמו הראני נא את כבודך (שמות לג יח) שפירש בו הרב כן (מו"נ א נג סג) הנה הזכיר בו אתר ובית שכינתיה? ואם יאמר שהוא כבוד נברא כדעתו של הרב בפסוק וכבוד ה' מלא את המשכן (שמות מ לה) וזולתו איך יקבעו בו ברוך? והמברך והמתפלל לכבוד נברא כעובד אלילים?
7. ובדברי רבותינו דברים רבים יורו על שם השכינה שהוא האל יתברך אבל הענינים האלה לאונקלוס ויונתן בן עוזיאל דברים ידועים בקבלה וסודם ליודעים חן...
8. אבל מה שאמר כאן אנא אחות עמך רצה לרמוז בו מה שאמרו (מכילתא שירה ג) גלו למצרים שכינה עמהם שנאמר אנכי ארד עמך מצרימה גלו לעילם שכינה עמהם שנאמר (ירמיהו מט לח) ושמתי כסאי בעילם והנה האמירה והירידה שוים כמו שפירשתי למעלה
9. ובמעמד הר סיני יתרגם אונקלוס כל מלת אלהים הנזכר בפרשה יקרא או מימרא דה' וכאשר תזכיר הפרשה השם המיוחד לא יאמר כן והכל בהשגחה ובחכמה

בראשית פרק כט פסוק לג	וַתֵּהָר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר כִּי־שָׁמַע ה' כִּי־שָׁנְאָה אֲנִי וַיִּתֵּן־לִי גַם־אֶת־זֶה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ שִׁמְעוֹן	וַעֲדִיאת עוֹד וַיִּלְדִּית בֶּר וַאֲמַרְת אֲרִי שְׁמִיעַ קָדֶם ה' אֲרִי סְנוּאָתָא אֲנָא וַיֵּהֱב לִי אֵף יֵת דִּין וַקָּרַת שְׁמִיה שְׁמְעוֹן
שמות פרק כב פסוק כב	אִם־עָנָה תִּעָנֶה אִתּוֹ כִּי אִם־צָעַק יִצְעַק אֵלַי שְׁמִיעַ אֲשָׁמַע צַעֲקָתוֹ	אִם עֲנָא תְעַנִּי יְתָה אֲרִי אִם מְקַבֵּל יְקַבֵּל קְדָמִי קַבְּלָא אֲקַבֵּל קַבְּלָתָהּ

Shmuel David Luzzatto, Ohev Ger, section 3.

“...Onkelos changes the words out of concern for God’s honor, removing any mention of imagery with regards to Him, and any actions [by Him] or actions toward Him, which have the effect of lessening God’s honor in the hearts of the masses... Onkelos did not flee from any mention of anthropomorphism, unless it was the kind that would cause people to view God with less respect. Even though the figure of speech of ‘the finger of God’ is anthropomorphic, it stays well with those who hear it. Instead of being damaging, it is actually beneficial, to raise up the glory of the Torah... Nachmanides, already, occupied himself with Maimonides’ opinion that Onkelos tried to remove all physicality in regards to God... While Nachmanides answered for Onkelos by way of *sof*[kabbalah] we can just say that Onkelos did not feel the necessity to change the language of Scripture when these figures of speech only enhance and elevate the glory of God in His abilities and providence, and do not lower His glory, God forbid, in the eyes of the masses.”